

Kinttupolut -monikäyttöreitistön TURVALLISUUSASIAKIRJA

Kinttupolut -kesäreitit

Liperin kunta

31.5.2021

Laatija

Liperin kunta

koordinaattori Vesa Turkia

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	4
1.1 Luonto- ja ulkoilureittien turvallisuutta koskevia määräyksiä, lakeja ja vaatimuksia	4
1.2 Valvontaviranomaisten toiminta ja tarkastukset	5
2. PALVELUJEN TARJOAJA.....	5
2.1 Palveluorganisaation tiedot	5
2.2 Kinttupolkujen kunnossapidosta, turvallisuusasioista ja tiedottamisvastuussa olevat henkilöt varahenkilöineen.....	5
2.3 Tiedottaminen, opastaminen ja info- taulut	5
3. KINTTUPOLKUJEN SIJAINTI JA KUVAUS.....	6
4. KINTTUPOLUT –REITEISTÄ TIEDOTTAMINEN, OPASTAULUN SISÄLTÖ JA ASIAKASPALAUTE	6
4.1 Opastus ja opastuksen merkitseminen maastoon	7
4.2 Opastuksen muut järjestelyt	7
4.3 Vaativuusluokan ja soveltuvuuden merkintä maastossa	8
4.3.1 Esteettömät reitit.....	8
4.4. Opastaulut	8
4.4.1 Lähtöpisteen opastaulun sisältö	10
5. OHJEET ONNETTOMUUKSIEN VARALLE.....	11
6. LUONTO- JA ULKOILUREITTIIEN TARKASTUKSET	12
6.1 Luonto- ja ulkoilureittien suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa on huomioitava niistä annettuja ohjeita ja määräyksiä.	12
6.2 Kinttupoluilla suoritettavat tarkastukset	14
6.3 Käyttöönottotarkastus	14
6.4 Rutiininomainen silmämääräinen tarkastus ja aluetarkastus	14
6.5 Toiminnallinen tarkastus	14
6.6 Vuositarkastus	15
6.7 Tarkastuslomakkeet ja dokumenttien säilytys	15

7.KINTTUPOLKUJEN YLLÄPITOSUUNNITELMA JA TURVALLISUUS	15
7.1 Ohjeet reittien huoltotoimenpiteistä ja ylläpidosta	15
8. LIIKUNTAPAikoilla tehtävät ylläpitoon liittyvät korjaukset ja huoltotoimenpiteet	16
8.1 Talvikunnossapito.....	16
8.1 Onnettomuuskirjanpito ja läheltä - piti- tilanteista ilmoittaminen	16
9. RISKIEN HALLINTA, ARVIOINTI JA NYKYTILA-ANALYYSI.....	17
9.1 Riskien arviointi ja riskikartoitus.....	17
9.2 Riskien arvioinnin perusteella tehtävät toimenpiteet.....	18
9.3 Riskikartoituksen tuloksia.....	18
9.4 Vastuu- ja ylläpitohenkilöiden perehdyttäminen ja kouluttaminen	20
9.5 Palvelun tarjoamiseen liittyvät olosuhderajoitukset.....	20
LIITTEET: Tapauseroituslomake, Tarkastuslomake, Riskianalyysi, Reittikartta ja opastaulujen sijainnit	

1. JOHDANTO

Kuluttajaturvallisuuslain mukaisena palvelun tarjoajana pidetään luonnollista henkilöä sekä julkista tai yksityistä oikeushenkilöä, joka suorittaa, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin luovuttaa tai välittää kuluttajapalveluja. Kuluttajaturvallisuuslakia (920/2011) sovelletaan kaikkiin kuluttajapalveluihin ja kulutustavaroihin, ellei niiden turvallisuudesta ei ole säädetty erityissäädöksiin. Palvelun tarjoaja voi olla esim. yritys, kunta tai yhdistys. Liperin kunta ylläpitää, hoitaa ja vastaa kunnossapidosta tässä turvallisuusasiakirjassa mainittuja yleisiä luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittejä joita ovat eräretki-, retkeily-, luonto- ja lähireitit sekä alamäkipyöräilyreitit. Liperin kunnan ylläpitämiä luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittejä kunnossapidetään ja huolletaan ja niistä annettujen ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä Kuluttajaturvallisuuslain 920/2011 soveltamisalalle sen määrittämän vähimmäistason mukaisesti.

Luonto- ja ulkoilureitit ovat kuluttajapalveluita, jotka kuuluvat kuluttajaturvallisuuslain soveltamisalalle (920/2011). Palvelun tarjoajan Liperin kunnan on myös toimittava huolellisesti ja varmistettava, ettei kunnan tarjoamien luonto- ja ulkoilureittien käyttämisestä aiheudu vaaraa kuluttajalle tai lähistöllä oleville henkilöille. Liperin kunnan hoitovastuulla olevien luonto-, ulkoilu- ja liikuntareiteistä ja niissä olevista palveluista on laadittu tämä Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) ja Tukesin ohjeistamana turvallisuusasiakirja. Turvallisuusasiakirjan tavoitteena on yhtenäistää luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittien kunnossapidon käytäntöjä, hoito- varmuutta ja siten parantaa ja ylläpitää niiden kokoaikaista turvallisuutta. Asiakirja ohjaa ja selventää, miten luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittien kunnossapito järjestetään sekä siinä määritetään kunnossapidon vastuutahot ja -henkilöt. Turvallisuusasiakirja antaa myös kuntalaisille selkeän kuvan luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittien kunnossa- ja ylläpidosta ja niiden hoidosta vastuutahoineen.

Turvallisuusasiakirja jakautuu kahteen pääosaan, kunnossapitoon ja turvallisuussuunnitelmaan. Kunnossapito-osuudessa määritellään kunnossapidon organisaatio ja vastuuhenkilöt. Turvallisuussuunnitelmassa määritetään vastuutahojen vastuulla olevat tehtävät turvallisuusvelvoittein. Turvallisuusasiakirjaa hallinnoivan ja luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittien turvallisuudesta vastaavan henkilö johtaa ja vastaa asiakirjan mukaisesta toiminnasta ja sen reaaliaikaisesti päivittämisestä.

1.1 Luonto- ja ulkoilureittien turvallisuutta koskevia määräyksiä, lakeja ja vaatimuksia

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) edellyttää, että kuluttajapalvelusta ei saa aiheutua vaaraa henkilön terveydelle tai omaisuudelle. Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kuluttajapalvelusta ja sen on arvioitava niihin liittyvät riskit.

Valtioneuvoston asetus kulutustavaroista ja kuluttajapalveluista annettavista tiedoista (75/2004). Mikäli kuluttajapalveluksesta aiheutuu terveydelle tai omaisuudelle vaaraa, on siitä annettava tarpeellinen määrä ennakkotietoa.

Tukesin antamat ohjeet <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/kuntoliikunta-ja-ulkoilu/kuntoilu-ja-ulkoilureitit>

Järjestyslaki (612/2003) määrittää luonto- ja ulkoilureitit yleisiksi paikoiksi, jonka nojalla kaikki järjestyslain määräykset.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) ohjaa käyttöä ja rakentamista.

1.2 Valvontaviranomaisten toiminta ja tarkastukset

Kinttupolut kuuluu TUKES:n alaisen valvonnan piiriin.

2. PALVELUJEN TARJOAJA

2.1 Palveluorganisaation tiedot

Liperin kunta / Elinympäristöpalvelut vastaa yleisten luonto-, ulkoilu- ja liikuntareittien turvallisuudesta sekä vastaa kunnossapidosta ja hoidosta, turvallisuudesta, riskikartoitusten tekemisestä ja määräaikaistarkastuksista, ohjeistuksesta (info- taulut ym.), asiakaspalautteiden käsittelystä sekä viranomaisyhteistyöstä.

2.2 Kinttupolkujen kunnossapidosta, turvallisuusasioista ja tiedottamisvastuussa olevat henkilöt

VASTUUTAHO	VASTUUHENKIÖ	YHTEYSTIEDOT
Liperin kunta	Liikunta- ja ulkopaikkamestari	Vesa Turkia, vesa.turkia@liperi.fi , 0505353867

2.3 Tiedottaminen, opastaminen ja info- taulut

Kinttupolkuihin liittyvissä asioissa tiedostuskanavana käytetään Liperin kunnan nettisivuja ja reittien ilmoitustauluja (Lähtöpisteiden opastaulut). Tiedottamisvastuussa olevat henkilöt ovat Liperin kunnan liikunta- ja ulkopaikkamestari Vesa Turkia sekä viestinnän suunnittelija Maija Palojärvi [040 095 7619](tel:0400957619), maija.palojarvi@liperi.fi.

3. KINTTUPOLKUJEN SIJAINTI JA KUVAUS

Kinttupolkujen lähtöpisteet sijaitsevat seuraavissa paikoissa

- **Pärnävaara, kota: Urheilutie 5a, 80400 Ylämylly**
- **Pärnävaaran urheilukeskus: Pärnävaarantie 32, 80400 Ylämylly**
- **Vaivio (uimaranta): Veteläsuontie 4, 83450 Vaivio**
- **Honkalampi (uimaranta): 80400, Ylämylly**
- **Kaprakka: Silmutie, 83430 Käsämä**
- **Jyrinkylä, Jyrin kenttä: Tykistöntie 3, 80400 Ylämylly**
- **Sompalampi: Matkalammentie, 80400 Ylämylly**
- **Lykynlampi: Onttolantie 94, 80510 Onttola**
- **Kunnasniementie: Kunnasniementie 15, 80510 Onttola**

Kinttupolut -reitistökokonaisuus (65 km) muodostuu seitsemästä rengasreitistä, joista yksi (Heinälampi Winter Trail) kunnostetaan talviulkoilureittinä. Kokonaisuuteen kuuluu myös alamäkipyöräilyalue Pärnä Bike Park. Kinttupolut yhdistyvät Jaama Trailiin ja edelleen Kontionpolkuihin yhtenäisenä opastuskokonaisuutena (160 km). Reitit on merkitty maastoon väritunnuksilla, opasviitoilla, opastus- ja varoitusmerkeillä sekä karttatauluilla. Kartoissa ja maastossa käytetään samoja väritunnuksia. Sähköinen kartta-aineisto löytyy retkikartta.fi -palvelusta.

Merkityt polut ovat luonnontilaisia. Niillä voi esiintyä kantoja, kiviä, juuria, mutaa, vesilammikoita, liukkaista kohtia ja jyrkkiä mäkiä. Kaikki merkityt reitit ovat kaksisuuntaisia. Polut soveltuvat lumettoman ajan maastopyöräilyyn, kävelyyn ja polkujuoksuun. Heinälampi Winter Trail kunnostetaan myös talviaikaan kävelyyn, juoksuun ja paksurenkaisella maastopyörällä ajamiseen. Reittien polut sijaitsevat metsätalous- ja metsästysalueella, jossa voi esiintyä metsänhoitotoimia ja hakkuista sekä metsästystä.

Reitistön informaatio löytyy lähtöpisteiden opastauluista ja sähköisenä:

<https://www.liperi.fi/kinttupolut>

4. KINTTUPOLUT –REITEISTÄ TIEDOTTAMINEN, OPASTAULUN SISÄLTÖ JA ASIAKASPALAUTE

Opastuksen avulla annetaan tietoa Kinttupolut -reiteistä, ja ohjataan ulkoilijoita liikkumaan reiteillä. Opastukseen avulla ulkoilijoita autetaan löytämään haluamansa reitit ja reittiyhdistelmät.

Opastaulussa reitin käyttäjiä kehoitetaan (suomeksi ja englanniksi) ilmoittamaan havaituista epäkohdista reittien ylläpitäjälle. Yhteystiedot opastaulussa suomeksi ja englanniksi.

4.1 Opastus ja opastuksen merkitseminen maastoon

Reitit on merkitty maastoon väritunnuksilla, opasviitoilla, opastus- ja varoitusmerkeillä sekä karttatauluilla. Kartoissa ja maastossa käytetään samoja väritunnuksia. Reittimerkit sijaitsevat puutolpissa.

Lähtöpisteissä sijaitsevat isommat opastaulut (120 cm x 90 cm), jossa annetaan reiteillä liikkumiseen tarvittava informaatio. Sisältö kohdassa 4.4.1.

4.2 Opastuksen muut järjestelyt

Kinttupolkujen opastus on yhtenäinen ja samansisältöinen kuin naapurikuntien vastaavilla reiteillä. Kinttupolut muodostaa yhtenäisen n.160km -pituisen opastuskokonaisuuden Joensuun Jaama Trailin ja Kontiolahden Kontionpolkujen kanssa.

Luonnonsuojelualueista kertovaa informaatiota on reiteillä kohdissa, joissa liikutaan suojelualueella ja, joissa Ely-keskus on edellyttänyt informaatiota.

Opastauluissa ohjataan lisäinformaatioon (mm. tarkemmat reittikuvaukset suomeksi ja englanniksi) seuraavia linkkejä vastaavien QR-koodien avulla.

<https://www.liperi.fi/kinttupolut>

<https://retkikartta.fi/?mapId=8422>

[Jokamiehen oikeudet Everymans rights \(liperi.fi\)](#)

<https://www.joensuu.fi/jaamatrail>

<https://www.kontiolahti.fi/kontionpolut>

4.3 Vaativuusluokan ja soveltuvuuden merkintä maastossa

Reittien vaativuusluokka kerrotaan opastauluissa seuraavasti:

1 PAHAKALA TRAIL	9,5 KM	
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners		
2 MATKALAMPI TRAIL	16 KM	
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners		
3 JYRI TRAIL	16 KM	
Keskivaativa Intermediate		
4 PÄRNÄ TRAIL	4 KM	
Keskivaativa Intermediate		
5 HEINÄLAMPI TRAIL	4 KM	
Keskivaativa Intermediate		
6 SURMILAMPI TRAIL	6,5 KM	
Vaativa Difficult		
7 PESÄVAARA TRAIL	7,5 KM	
Vaativa Difficult		
8 YHDYSREITTI	9,5 KM	
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners		
9 JAAMA TRAIL	60 KM	
Helppo, osittain vaativa Easy / partly difficult		
 PÄRNÄ BIKE PARK		
Alamäkipyöräilyalue Downhillbiking -area		

4.3.1 Esteettömät reitit

Kinttupoluilla ei ole esteettömiä reittejä.

4.4. Opastaulut

Kinttupolut -reiteillä on lähtöpisteissä opastaulu, jossa annetaan ohjeet reiteillä liikkumista ja reitin valintaa varten. Taulussa kerrotaan reitistön rakenne ja polkujen laatu sekä luonne. Taulussa esitellään tärkeimmät kartoissa ja maastossa käytettävät opastus- ja varoitusmerkit ja niiden merkitys. Sijaintitiedossa ilmoitetaan kunnan nimi, taulun paikan nimi sekä taulun koordinaatit (WGS 84). Sijaintitiedon yhteydessä ohjataan SOS 112 –kuvalla hälyttämään apua tähän paikkaan.

Reittien risteyskohdissa ja muissa tarvittavissa kohdissa on lisäksi pienempiä (90 x 60cm) karttatauluja reiteillä suunnistamista ja sijainnin määrittämistä varten. Näissä tauluissa on karttojen ja sijainnin lisäksi reittiselitteet ja QR-koodit lisäinformaatioon.

Lähtöpisteen opastauluja on yhteensä 9 kpl. Ne sijaitsevat paikoissa joihin voi pysäköidä auton ja lähteä reiteille.

Lähtöpisteiden opastaulut:

Liperi, Pärnävaara Urheilukeskus
(WGS 84)
N 62° 38,706'
E 29° 32,954'

Pärnävaarantie 32, 80400 Ylämylly

Liperi, Pärnävaara Kota
(WGS 84)
N 62° 38,563'
E 29° 32,986'

Urheilutie 5a, 80400 Ylämylly

Liperi, Jyrinkylä
(WGS 84)
N 62° 37,590'
E 29° 33,070'

Tykistöntie 3, 80400 Ylämylly

Liperi, Sompalampi
(WGS 84)
N 62° 37,095'
E 29° 31,495'

Matkalammentie, 80400 Ylämylly

Liperi, Honkalampi
(WGS 84)
N 62° 36,961'
E 29° 29,631'

Uimaranta, 80400, Ylämylly

Liperi, Kaprakka
(WGS 84)
N 62° 38,235'
E 29° 22,560'

Silmutie, 83430 Käsämä

Liperi, Vaivio
(WGS 84)
N 62° 40,324'
E 29° 29,731'

Veteläsuontie 4, 83450 Vaivio

Kontiolahti, Lykynlampi
(WGS 84)
N 62° 39,544'
E 29° 39,290'

Onttolantie 94, 80510 Onttola

Kontiolahti, Kunnasniementie
(WGS 84)
N 62° 40,011'
E 29° 37,978'

Kunnasniementie 15, 80510 Onttola

4.4.1 Lähtöpisteen opastaulun sisältö

OHJEET LIIKKUMISEEN:

TERVETULOA POLUILLE WELCOME

- Reitillä pyöräily edellyttää maastoajotaitoja ja maastokelpoista pyörää. Jalkaisin liikkumiseen riittää luonnossa liikkumisen perustaidot.
- Valitse reitti vaativuustason ja kuntosi mukaan itsellesi sopivaksi. Sopeuta vauhti omiin taitoihisi ja polun vaativuuteen. Noudata varoitusmerkkien ohjeistusta.
- Ota muut liikkujat huomioon. Varo vastaantulijoita erityisesti merkityissä paikoissa. Väistä ohitus- ja kohtaamislanteissa, jos se onnistuu sinulta helpommin.
- Pysy olemassa olevilla poluilla ja reiteillä. Vältä lukkojarrutuksia ja herkkiä luontokohteita. Noudata luonnonsuojelun rajoituksia.
- Älä jätä roskaa luontoon.
- Ylitä tiet varoen ja noudata liikennesääntöjä tieltä liikkeessasi.
- Tulenteko on sallittua vain merkityillä paikoilla.
- Moottoriajoneuvoilla liikkuminen reiteillä on kielletty.
- Älä liiku asutuksen pihapiireissä. Noudata jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia (kts. linkki). Auta apua tarvitsevia.
- Ilmoita reitillä havaitsemistasi epäkohdista reitien ylläpitäjälle.
- Talvella pyöräily ja jalankulku kunnostetuilla hiihtourilla on kielletty muualla kuin kunnostettuihin talvipolkuihin yhdistyville osuuksilla.
- Biking on trails require mountain biking skills and a mountain bike. Walkers and runners manage with basic outdoor skills.
- Choose a trail suitable for your ability and condition. Adjust your speed to your ability and trail difficulty. Follow the warning signs.
- Pay attention to other trail users and beware of them, especially at marked places. Give way to approaching trail user if it is easier to you.
- Stay on existing and marked trails. Avoid sudden stops and fragile ground. Follow the rules of Nature reserve.
- Take your litter to closest recycle bin.
- Cross roads carefully and follow traffic rules while moving along the roads.
- Light a campfire only on designated campfire sites.
- Motor vehicles are not allowed on trails.
- Do not trespass on private land. Follow the everyman's rights and responsibilities (see link). Assist anyone in need of help.
- Report any shortages to Trail Management.
- No wintertime biking and walking on groomed skiing trails, except when groomed winter trails runs adjacent to the ski trail.

REITTIKUVAUKSET:

1 PAHAKALA TRAIL	9,5 KM	
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners		
2 MATKALAMPI TRAIL	16 KM	
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners		
3 JYRI TRAIL	16 KM	
Keskivaativa Intermediate		
4 PÄRNÄ TRAIL	4 KM	
Keskivaativa Intermediate		
5 HEINÄLAMPI TRAIL	4 KM	
Keskivaativa Intermediate		
6 SURMILAMPI TRAIL	6,5 KM	
Vaativa Difficult		
7 PESÄVAARA TRAIL	7,5 KM	
Vaativa Difficult		
8 YHDYSREITTI	9,5 KM	
Helppo, sopii myös aloittelijalle Easy, also for beginners		
9 JAAMA TRAIL	60 KM	
Helppo, osittain vaativa Easy / partly difficult		
 PÄRNÄ BIKE PARK		
Alamäkipyöräilyalue Downhillbiking -area		

MERKIT:

REITTIIEN YLLÄPITÄJÄ:

Nimi ja yhteystiedot suomeksi ja englanniksi:

REITTIIEN YLLÄPITÄJÄ

TRAIL MANAGEMENT:

Liperin kunta. Elinympäristöpalvelut

013 686 511. kirjaamo@liperi.fi

Liperi municipality. Municipal infrastructure

+35813686511. kirjaamo@liperi.fi

KARTTA:

- Numeroidut reitit tunnusväreillään ja selite kullekin reitille. Selitteessä reitin numero, nimi, pituus, vaativuus, soveltuvuus ja tunnusväri.
- Pohjakartta pelkistetty. Näkyy korkeuskäyrät, muu polkuverkosto, lammet, suot ja asutus. Lähestymis- ja pelastustiestö vahvistettu.
- Lähtöpisteet ja tärkeimmät taajamat nimetty.
- Infokartat, pysäköintipaikat, uimarannat, tulipaikat, laavut, huussit, WC:t, ravintolat, vesipisteet, osoitettu symboleilla.
- Paikannustieto osoitettu "Olet tässä You are here" täplällä.
- Pelastus- ja paikannusmerkinä "kännykkä", jossa "SOS 112, Kunnan nimi, Taulun paikan nimi, ja taulun sijainnin WGS 84 –koordinaatit. Tästä katkoviiva "Olet tässä" –täplään.
- Logot: Kunta, EU-lippu, Leader-logo.

5. OHJEET ONNETTOMUUKSIEN VARALLE

Lähtöpisteen opastauluissa ja reittien risteyskohdissa ja varrella olevissa karttatauluissa osoitetaan "Olet tässä *You are here*" –merkkitäplällä sijainti. Taulussa on seuraavan kuvan mukainen puhelinta mallintava pelastus- ja paikannusmerkki, jossa näkyy hälytysnumero sekä ko. paikan nimi (Kunta ja paikan nimi) ja koordinaatit (WGS 84).

Hälytysnumeroon soittamalla hätäkeskus antaa ohjeet ja selvittää kysymyksillä tarkemman sijainnin, joka selviää merkistä.

6. LUONTO- JA ULKOILUREITTIIEN TARKASTUKSET

Kinttupolkujen turvallisuus tarkastetaan vuosittain päivitettävän suunnitelman mukaisesti. Tarkastuksia ja ilmoituksia tarkastuksista tekevät kunnan liikuntapaikkahoitajat sekä yhteistyösopimuksen mukaisesti lajiseurajat Liperin Taimi ry ja Liperin Hiihtoseura.

Tarkastuskäynneillä tarkastetaan reitistön polkujen, opasteiden, reittirakenteiden yleiskunto ja toimivuus. Listataan (ja paikan päällä mahdollisesti heti puututaan niihin) onnettomuusriskejä aiheuttavia tai reitin käyttöä haittaavia vaurioita, opasteiden puutteita tai taukopaikkojen / palveluvarustuksen puutteita.

Listatut puutteet ja vaaratekijät ilmoitetaan ylläpidon, turvallisuuden ja tiedottamisen vastuuhenkilölle:

Liperin kunnan Liikunta- ja ulkopaikkamestari Vesa Turkia

Ihmistä vaarantavista kohdista varoitetaan lähtöpisteen opastauluihin kiinnitettävillä tiedotteilla kunnes ko. vaaratekijät on korjattu tai poistettu.

Listattujen epäkohtien korjaamiset aikataulutetaan ja ne korjataan heti, kun mahdollista noudattaen kiireellisyysjärjestystä.

6.1 Luonto- ja ulkoilureittien suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa on huomioitava niistä annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)

- Väistävä ja täydentävä yleislaki, ns. turvaverkkosäännös, kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelujen turvallisuudesta
- Kattaa sekä kaupalliset että ilmaiset kuluttajapalvelut (tietyin poikkeuksin)
- Soveltamisala erittäin laaja
- Velvoitteiden kohde on toiminnanharjoittaja, eli se joka tarjoaa kuluttajapalvelua
- Kunnan, valtion tai oikeushenkilön mailla olevat ulkoilureitit katsotaan lähtökohtaisesti kuluttajapalveluiksi
- Ei säädä subjektiivisia oikeuksia kuluttajalle

Toiminnanharjoittajan velvollisuudet

- Yleinen huolellisuusvelvoite (5 §): ei aiheudu vaaraa kenenkään turvallisuudelle, riskinarviointi, palvelun tuntemus
- Käytännössä: oltava riittävän turvallinen, oltava mietitty, reagoitava ilmenneisiin vaaroihin
- Tietojenantovelvollisuus (9 §+ VNA 613/2004, ns. tietojenantoasetus): Annettava turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot, kuluttajan voitava niiden perusteella arvioida, kannattaako osallistua ja osallistuessaan osata toimia turvallisesti
- Velvollisuus ilmoittaa vaarasta viranomaiselle (8 §): vakavat onnettomuudet ja läheltä piti-tilanteet

Suuririskisten palvelujen erityisvelvoitteet

- KuTuL6-7 §, ilmoitus- ja turvallisuusasiakirjanlaatimisvelvoitteet koskevat tiettyjen kuluttajapalvelujen tarjoajia
- 6 §1 mom. 6-kohta seikkailu-, elämys- ja luontopalvelu sekä niihin rinnastettava muu ohjelmapalvelu, jollei siihen sisältyvää riskiä voida arvioida vähäiseksi
- Lähtökohtaisesti luontopolut vähäriskisiä
- Haastavat olosuhteet ja sijainti saattavat kuitenkin nostaa riskitasoa

Lähtökohta: palveluntarjoaja arvioi itse

Turvallisuusasiakirja (7 §)

- Suositellaan kaikille kuluttajapalveluille
- Lakisääteinen velvollisuus tietyille, suuririskisille palveluille (+ VNA 1110/2011)
- Palveluntarjoajan oma työkalu, täydentäminen, kehittäminen
- Toimitetaan viranomaiselle vain pyynnöstä
- Voidaan yhdistää esim. pelastussuunnitelmaan
- Voidaan tehdä useista palveluista kootusti

Luontopolkujen (ulkoilureittien) ylläpitäjän velvollisuudet KuTuL:n näkökulmasta

- Tietojenantovelvollisuus korostuu: Annettava kuluttajille tiedot, joiden perusteella osaavat toimia turvallisesti.
- Esim. reittikartta, reitin vaativuus, reitin merkitseminen, keille reitti on tarkoitettu, ohjeet hätätilanteiden varalta jne.
- Ulkoilureitin luonteeseen kuuluvat luonnonolosuhteet: Mitä reitin turvallisuustasolta kohtuudella voidaan odottaa?

Lähde: *Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Pipsa Korkolainen | 19.11.2015 Kuluttajaturvallisuuslaki ja ulkoilureitit –seminariesitys PyöräPolku –hankkeen loppuseminaarissa.*

Kinttupolut -reitistön ja käyttötarkoituksen osalta noudatetaan edellä esitettyjä ohjeita, määräyksiä ja suosituksia.

Reittien osoittaminen julkiseen maastopyöräily- juoksu- ja kävelykäyttöön ei katsota olevan suuririskisen palvelun tarjoamista. Pelastussuunnitelmia edellyttävissä toiminnoissa reiteillä tällä turvallisuusasiakirjalla vastataan reittien asianmukaisesta kunnosta ja turvallisuudesta. Muista toiminnoista järjestäjä vastaa niitä koskevien määräysten mukaisesti.

6.2 Kinttupoluilla suoritettavat tarkastukset

- Käyttöönottotarkastus
- Rutiininomaiset silmämääräiset tarkastukset
- Toiminnallinen tarkastus
- Vuositarkastus

6.3 Käyttöönottotarkastus

Rakenteilla olevaa reittiä ei oteta käyttöön ennen käyttöönottotarkastusta. Käyttöönottotarkastuksen yhteydessä uusi reitti otetaan kunnossapidon piiriin.

Tarkastuksessa todetaan, että reitti ja sen opasteet sekä rakenteet ovat käyttötarkoitukseensa sopivassa kunnossa ja vastaavat niistä annettua informaatiota. Mikäli näin ei todeta, reitti on saatettava em. kuntoon ennen kuin se otetaan käyttöön.

Kunta vastaa tarkastuksesta reittien rakentamisen ja mahdollisten muutostöiden yhteydessä.

6.4 Rutiininomainen silmämääräinen tarkastus ja aluetarkastus

Rutiininomaisessa silmämääräisessä tarkastuksessa havaitaan ja mahdollisuuksien mukaan korjataan sellaiset selvät vaaratekijät, jotka johtuvat ilkivallasta, normaalista käytöstä tai sääolosuhteista kuten esimerkiksi vaurioituneesta reitin pinnasta, kaatuneista puista, rikkoutuneista reittirakenteista tai vaikkapa särjetyistä pulloista. Tarkastuksen tekijä ilmoittaa havaitut epäkohdat reitin ylläpidon ja turvallisuuden vastuuhenkilölle.

Rutiininomaista silmämääräistä tarkastusta tehdään viikoittain normaalin reitin käyttämisen yhteydessä ja niin, että jokainen sopimuksen kohdealueella oleva reitin osa tulee läpikäydyksi vähintään 1 krt / kk.

Tarkastuksen tekijä kirjaa tarkastuksen tehdyksi tarkastuslistaan ja lähettää listan kunnan yhteyshenkilölle.

Tarkastuksia ja ilmoituksia tarkastuksista tekevät kunnan liikuntapaikkahoitajat sekä yhteistyösopimuksen mukaisesti lajiseurat Liperin Taimi ry ja Liperin Hiihtoseura.

6.5 Toiminnallinen tarkastus

Toiminnallinen tarkastus on yksityiskohtaisempi tarkastus, jossa tarkastetaan reitin toiminta ja stabiliteetti.

Erityistä huomiota kiinnitetään reitin yleistason ja reitillä olevien opasteiden, viittojen ja opastaulujen ja taukopaikkojen kaluston kuntoon.

Toiminnallinen tarkastus tehdään kaksi kertaa vuodessa, Ensimmäinen tarkastus suoritetaan keväällä samalla, kun reitit otetaan taas virallisesti kesäkäyttöön. Toinen tarkastus on syksyllä ennen lumien tuloa, kun reittien kesäkäyttö päätetään lopettaa.

6.6 Vuositarkastus

Vuositarkastus tehdään reitistöllä yleistasoisesti turvallisuuden ja opastuksen kokonaistason selvittämiseksi. Vuositarkastuksen maasto-osuuden voi yhdistää esim. kevään toiminnalliseen tarkastukseen.

Vuositarkastuksella arvioidaan ja selvitetään reitistön ja opastuksen toimivuus kokonaisuutena. Tarkastuksen havaintoihin perustuen voidaan tehdä kokonaisuutta koskevia muutoksia kuitenkin niin, että pysytään maanomistajien kanssa sovituissa rajoissa. Mikäli muutoksia täytyy tehdä, niistä on informoitava reittien käyttäjiä ja opastusta on muutettava tarvittavilta osin.

6.7 Tarkastuslomakkeet ja dokumenttien säilytys

Kinttupoluilla käytetään yhtä ja aina tiettyyn reittiosuuteen / tarkastukseen kohdistettavaa tarkastuslistaa. (Liite)

Tarkastuslistassa on eritelty tarkastuskohteet. Havaittuihin epäkohtia varten listassa on sarake suunnitelluille toimenpiteille.

Tarkastus-, huolto-, turvallisuus- ja ylläpitodokumentteja säilyttää Liperin kunta / liikunta- ja ulkopaikkamestari.

7. KINTTUPOLKUJEN YLLÄPITOSUUNNITELMA JA TURVALLISUUS

7.1 Ohjeet reittien huoltotoimenpiteistä ja ylläpidosta

Tarkastusten lisäksi reiteillä tulee suorittaa säännöllistä huoltoa, joka sisältää ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä reittien, opasteiden, rakenteiden ja taukopaikkojen turvallisuuden ja toimivuuden säilyttämiseksi.

Huolloista ja kunnossapidosta vastaa Liperin kunnan elinympäristöpalvelut tai erikseen tämän kanssa sovittu toinen taho (seura, yhdistys, tms.). Kunta tekee palveluntuottajan kanssa kirjallisen sopimuksen, jossa on merkitty reitin kunnosta ja turvallisuudesta vastaava taho yhteyshenkilöineen sekä sovittu palvelun sisällöstä sekä korvauksista.

Kunnossapitotoimissa noudatetaan maanomistajien kanssa sovittuja reunaehdoja.

Muutokset reitillä tai opastuksessa, jotka voivat oleellisesti vaikuttaa reitin turvallisuuteen, tulee toteuttaa vasta, kun asiasta on keskusteltu asiaan perehtyneen asiantuntijan kanssa.

8. KINTTUPOLUILLA TEHTÄVÄT YLLÄPITOON LIITTYVÄT KORJAUKSET JA HUOLTOTOIMENPITEET

Tarkastuksissa tai muutoin havaitut puutteet reitillä tai niiden rakenteissa, opastuksessa ja viitoituksessa korjataan mahdollisuuksien mukaan heti kuin mahdollista.

Erityisesti kiireelliset, vaaraa aiheuttavat viat on korjattava heti. Viat on kuitenkin kirjattava ylös, kun niistä on saatu tieto.

Reitin, reittirakenteiden, opasteiden tai taukopaikkojen normaalitilanteesta poikkeava vaarallinen kohta tai rakenne on poistettava käytöstä, kunnes vaaratekijä on poistettu.

8.1 Talvikunnossapito

Kinttupolut -kesäreiteillä ei ole talvikunnossapitoa. Kesäreittejä noudatteleva Heinälampi Winter Trail on talvikunnostettu ulkoilureitti ja siitä on tehty oma opastuskokonaisuus ja turvallisuusasiakirja.

8.1 Onnettomuuskirjanpito ja läheltä - piti- tilanteista ilmoittaminen

Kunta pitää säännöllistä onnettomuuskirjanpitoa tietoonsa tulleista onnettomuuksista ja läheltä piti-tilanteista. Kirjanpidon perusteella voidaan suunnitella ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi.

Onnettomuuden tai läheltä piti - tilanteen sattuessa tulee onnettomuudessa asianosaisen henkilön täyttää kunnan tapausilmoituslomake (Liite), ja lähettää se joko postitse tai sähköpostilla:		
Liperin kunta	013 686511	kirjaamo@liperi.fi
Elinympäristöpalvelut		
Varolantie 3		
83100 Liperi		

Vastuutaho tekee asiasta ilmoituksen valvontaviranomaiselle.

Kirjatuista tapahtumista pitää selvittää ainakin seuraavat asiat:

- päivämäärä ja kellonaika
- tilanteen kuvaus
- tapahtumapaikka
- yhteystiedot
- tehdyt toimenpiteet
- kirjauksen tekijän nimi

Vähäisistä vahingoista ei raportoida valvontaviranomaisia.

9. RISKIEN HALLINTA JA ARVIOINTI

Riskikartoitus on projektinomainen toimintaohjelma, jossa toteutetaan riskien arviointi määritetyille kohteelle ja siinä noudatetaan Kuluttajaturvallisuuslain 920/2011 pääkohtia.

Varmistetaan aina olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle. Elinympäristöpalveluilla on riittävät ja oikeat tiedot Kinttupoluilla olevista kulutustavaroista ja kuluttajapalvelusta sekä on arvioitu niihin liittyvät riskit riskikartoituksen avulla.

Kunta tekee ennen Kinttupolut -kuluttajapalvelun tarjoamisen aloittamista ilmoituksen Liperin kunnan valvontaviranomaiselle.

9.1. Riskien arviointi ja riskikartoitus

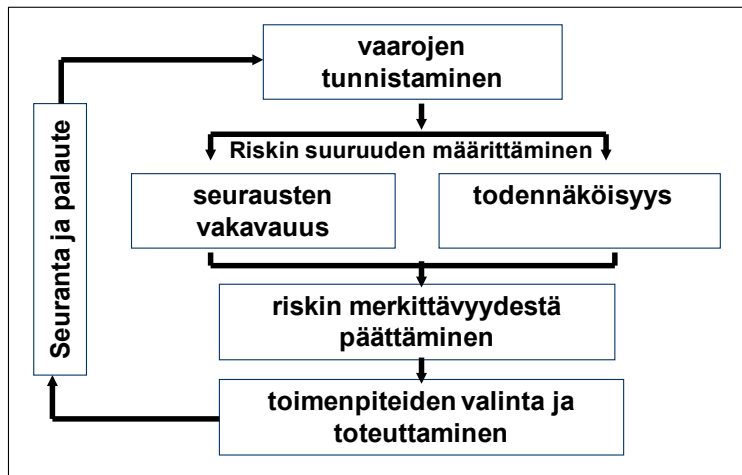
Kinttupolut –reitistön riskikartoitus (Liite) on tehty seuraavasti:

- 1. Pohditaan** reitistöön liittyviä **keskeisiä tehtäviä tai toimintoja**. **Kirjataan** ne riskianalyysilomakkeen ensimmäiseen sarakkeeseen, kukin omaan ruutuunsa.
- 2. Pohditaan mitä vaaroja** kuhunkin kirjattuun tehtävään, toimintoon ja paikkaan voi liittyä. Vaarat voivat aiheutua omasta toiminnasta, luonnon olosuhteista tai ulkopuolisesta vaarasta.
- 3. Pohditaan millaisia seurauksia vaaroista** voi pahimmillaan aiheutua **ja kirjataan ne**.
- 4. Pohditaan** kirjattujen **vaarojen toteutumisen todennäköisyyttä** ja arvioidaan mahdollisten **seurausten vakavuutta**. **Määritetään riskin suuruus** riskinarviointitaulukkoa käyttäen **ja kirjataan** se lomakkeeseen.
- 7. Pohditaan** millä **toimenpiteillä** vaaran toteutuminen voitaisiin estää. Pohditaan erityisesti niitä vaaroja, joissa riski nousi vähintään kohtalaiseksi.

Riskin suuruuden arviointitaulukko

Tapahtuman todennäköisyys	Tapahtuman seuraukset		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Epätodennäköinen	1. Merkityksetön riski	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski
Mahdollinen	2. Vähäinen riski	4. Kohtalainen riski	6. Merkittävä riski
Todennäköinen	3. Kohtalainen riski	6. Merkittävä riski	9. Sietämätön riski

9.2. Riskien arvioinnin perusteella tehtävät toimenpiteet

Arvioidut riskit laitetaan lopuksi tärkeysjärjestykseen, minkä jälkeen seurataan toteutettujen toimenpiteiden onnistumista riskien poistamiseksi ja pienentämiseksi. Jatkuvan seurannan (rutiininomainen silmämääräinen tarkastus, aluetarkastus, toiminnallinen tarkastus, vuositarkastus) myötä ilmenneiden tarpeiden mukaisesti suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavia uusia toimenpiteitä.

9.3. Riskikartoituksen tuloksia

Riskianalyysissä keskeisiksi Kinttupolut -reitistön toiminnoiksi ja siellä esiintyviksi riskitekijöiksi määriteltiin seuraavat. Maastopyöräily, Juoksu ja kävely, Reittimerkinnät, Puut, opastaulut- ja opasviitat, metsänhoito, muu luonnonympäristö, taukopaikat ja ilkivalta. Seuraavassa riskit tärkeysjärjestyksessä toimintokohtaisesti:

Liikkujan oma toiminta:

Maastopyöräily: 1. Kaatuminen 2. Törmäys puuhun 3. Törmäys mottoriajoneuvoon, 4. Törmäys toiseen kulkijaan 5. Välinerikko 6. Väsyminen 7. Lankkusilloilla kaatuminen 8. Karhun kohtaaminen

Juoksu ja kävely: 1. Nilkan nyrjähdys 2. Törmäys toiseen kulkijaan 3. Kaatuminen 4. Väsyminen 5. Törmäys moottoriajoneuvoon 6. Karhun kohtaaminen

Muut liikkujalle vaaraa aiheuttavat tekijät:

1. Taukopaikat; Kirveen terä, tulen käsittely, uiminen
2. Luonnonympäristö (muu kuin puut ja karhut); Käärmeet, hyönteiset ja allergisoivat kasvit, myrsky, ukkonen
3. Puut; Kaatuminen reitille tai opasteiden päälle tuulen takia
4. Reittimerkinnät; Merkkipaalujen kaatuminen reitille, puumerkintöjen piiloon jääminen, opastus- ja varoitusmerkkien puuttuminen

5. Ilkivalta; Poluille asetetut esteet, opasteiden töhriminen
6. Metsänhoito; Työkoneet, kaatuvat puut, hakkuutähteet polulla
7. Opastaulut ja opasviitat; kaatuminen, taulukuvan ja viittatekstin haalistuminen

9.4. Vastuu- ja ylläpitohenkilöiden perehdyttäminen ja kouluttaminen

Kinttupolkujen ylläpitoon on nimetty vastuuhenkilöt (nimetty kohta 2.2), jotka työnsä puolesta perehtyvät reitistöön ja sen turvallisuusasiakirjaan riittävällä tarkkuudella.

9.5 Palvelun tarjoamiseen liittyvät olosuhderajoitukset

Kinttupolut on ulkoaluetta, jossa saattaa esiintyä sää- yms. ilmiöitä, jotka haittaavat, rajoittavat tai jopa estävät reitin käyttöä.

Liperin kunta voi myöntää lupia Kinttupoluilla järjestettäviin kilpailuihin ja tapahtumiin. Mikäli näistä voi aiheutua vaaraa muille reittien käyttäjille, voidaan reitin osia sulkea väliaikaisesti. Tästä informoidaan kunnan viestimissä sekä lähtöpisteiden opastauluille kiinnitettävillä ilmoituksilla.

TAPAUSSILMOITUSLOMAKE

Liite 1

1/2

Täytä lomake mahdollisimman pian onnettomuuden tai läheltä piti- tilanteen jälkeen. Palauta lomake täytettynä sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@liperi.fi tai postitse osoitteeseen Liperin kunta, elinympäristöpalvelut, Varolantie 3, 83100 Liperi

Onnettomuuden tai läheltä piti -tilanteen tapahtumapaikka	Päivämäärä ja kellonaika
Tiedot loukkaantuneesta henkilöstä	
Sukupuoli ☐ Tyttö ☐ Poika	
Nimi	Syntymävuosi
Osoite	
Sähköpostiosoite	
Vaatus tapahtumahetkellä (myös jalkineet)	
Tiedot tapahtumasta	
Minkälaisessa toiminnassa / missä leikkivälineessä tilanne tapahtui?	
Paikalla olleiden lasten lukumäärä	
Tapahtuman kuvaus (yksityiskohtainen kuvaus, miten onnettomuus tai läheltä piti -tilanne tapahtui)	
Tapahtuman seuraukset (esim. vamman laatu, vahingoittunut kehon osa, loukkaantuneiden määrä)	
Onnettomuuden seurauksena tehdyt toimenpiteet	
Mitä olisi voinut tapahtua?	
Sääolosuhteet tapahtuman aikana	
Tapahtuman syyt	
Miten tapaturma voitaisiin vastaisuudessa välttää? Toimenpide-ehdotuksia?	

TAPPAUSILMOITUSLOMAKE

2/2

Lisätietoja

Todistajien lausunnot

Todistajien nimet ja yhteystiedot

Tapahtumasta on otettu yhteyttä:

- ☐ Poliisi ☐ Yrityksen / organisaation turvallisuusvastaava ☐ Vakuutusyhtiö
☐ Pelastuslaitos ☐ Kunnan tuoteturvallisuusvalvontaviranomainen

Päivämäärä, nimi ja puhelinnumero

KINTTUPOLUT

SILMÄMÄÄRÄINEN TARKASTUS | TOIMINNALLINEN TARKASTUS | VUOSITARKASTUS

TARKASTETTU
REITTIOSUUS: _____

TEHTÄVÄ	P V M	X	TARKAS TAJA	SUUNNITELTU TOIMENPIDE
Kaatuneet puut		☐		
Kaatumisvaarassa olevat puut		☐		
Polulla olevat muut esteet		☐		
Heinikon tai vesakon raivaustarve polkupohjalla		☐		
Puumerkkien näkyvyys, raivaustarve		☐		
Puumerkkien näkyvyys, vahvistamisen tarve		☐		
Opaspaalujen paikallaan oleminen ja kunto		☐		
Opaspaalujen näkyvyys, raivaustarve		☐		
Opastus- ja varoitusmerkkien paikallaan oleminen ja kunto		☐		
Opastus- ja varoitusmerkkien näkyvyys, raivaustarve		☐		
Opastus- ja varoitusmerkkien lisätarve		☐		

TEHTÄVÄ	P V M	X	TARKAS TAJA	SUUNNITELTU TOIMENPIDE
Opasviittojen paikallaan oleminen ja kunto		☐		
Opasviittojen lisätarve		☐		
Opastaulujen kunto		☐		
Maapohjan kuluminen		☐		
Polkujen roskaantuneisuus		☐		
Taukopaikkojen roskaantuneisuus		☐		
Siivouksen tarve reiteillä		☐		
Siivouksen tarve taukopaikoilla		☐		
Taukopaikkojen rakenteiden kunto		☐		
Tulipaikkojen puuvarastot		☐		
Huussien tyhjennyksen tarve		☐		
Moottoriajoneuvojen jäljet		☐		
Kommentit tarkastuksen aikana kohdatuilta käyttäjiltä		☐		
Lankkusiltojen rakenteiden kunto		☐		
Sorastettujen osuuksien kunto ja sorastuksen lisätarpeen arviointi		☐		
		☐		

TEHTÄVÄ	P V M	X	TARKAS TAJA	SUUNNITELTU TOIMENPIDE
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		

